

Új nyomokon.

Közel 20 éve annak, hogy gyilkos fegyverekkel az emberek milliói törték egymásra. A mögöttes országreszekben tüstént megindult a lázas speculáció. A zavaros pénzügyi és gazdasági életben orvhalászok vetettek hálót és kitermelték a hadiszállítók és hirtelenmilliomosok üzérhadát. Amde a lélekfűfűk sem maradtak tétlen s a marxi ideológia képleteit járomként akasztották a háborús fájdalmak és nélkülözések miatt szenvedők nyakába. Egyszerre csak azt vettük észre, hogy veszélyben van a vallás, a család, a nemzeti érzés, az erkölcs és mindaz, amit a társadalmi élet alappilléreinek ismerünk.

Amikor a harcban álló államokra a testi vérontást megszüntető béke reáldiktáltatott: felszabadultak a lelkek s mindenki a háboru okozta veszteségek orvosaként az élre igyekezett s megindultak a világnézeti harcok.

Amde hiányzott a gyakorlat s mert senki nem születte tudós: tapasztalati időre volt szükség. A legutóbbi évtized volt az az idő, mely a társadalmi élet mozgalmainak, hullámlásának és irányzó jelenségeinek eredményeként kitermelte az eddigelé csak elvont tudományként ismert, úgynevezett gyakorlati szocializmust és szociálpolitikát.

Az életben lépten-nyomon, ugyszólván mindenütt szociális bajokkal kell megküzdenünk, melyek között elsősorban az inséges elszegényedés, a munkanélküliség és a parazitizmus szövik előtérbe. Méretlenül nagy jelentőségű problémák ezek, melyeknek helyes és biztos levezetése céljából az elő-

írányzatnak elkészítésére sokkalta nagyobb szükség van, mint bármely más államigazgatási kérdésnél.

Amíg elméleti tudományos fejtegetések nyomán az államigazgatás csak a legutóbbi három évben kezdett ezekkel a kérdésekkel gyakorlatilag is foglalkozni, addig a közigazgatás a deconjunktura megindulásával már éppen egy évtizede birkózik vele. A polgári társadalom volt az, mely minden erejével sietett az önhibájukon kívül válságba és nyomorba jutott emberek segítségére. A városi hatóságok pedig éppen a gyakorlati szociálpolitika törvényszerűségeiből kiindulva a közigazgatás keretein belül vonzották magukhoz és vállalták el a szenvedő és kesergő emberek tengernyi panaszának és bajainak levezetését s a sokszor indokoltan lázongó lelkek megvigasztalását. — A közigazgatásnál tehát találkozott egymással a polgári társadalom és a munkásosztály s itt ébredt annak tudatára, hogy a szenvedés, a keserűségek és nélkülözések és oly sokszor az öngyilkosságba kergető kétségbeesés, — tulajdonképpen az a közös nevező, amely őket a gyakorlati élet törvényszerűségének felismerésében testvérként viszi azonos célkitűzések felé.

Gyakorta hangzik el könnyű kritika a társadalom s a közigazgatási hatóságok szociálpolitikai berendezkedése és intézkedéseivel szemben, amde kritizálni mindig könnyebb, mint teremteni és alkotni ott, ahol sokszor a gondolkodásra is alig van idő s az alkotásoknak és berendezkedéseknek indító rugója a lélek, az emberszeretet, sokszor az irgalmasság s al-

talában a gyakorlati életben eddig alig ismert szociálpolitika és mindenütt a gazdasági és pénzügyi hiányok állják el utainkat. Itt igazán csakis a lelki orvosságok és fegyverek azok, amelyeknek rendszeresítésével a célkitűzések felé biztosan haladhatunk. Ettől függ a közbéke, a nyugalom, a rend s a mindennapi társadalmi és állami élet összhangja. — Mi sem természetesebb, mint az, hogy amíg a pénzügyi és adópolitika a realitásokról épülve csak véges eredményeket mutathat fel a jövedelmi és vagyoni viszonyok határáig, — addig a gyakorlati szociálpolitika a lelkieken épülve fel: kihatásai is végtelen terjedelműek és velük

él, vagy bukik minden más állami és társadalmi berendezkedés. — A gyakorlati szociálpolitikában minden közreműködő tisztviselőnek vasidegzetten, végtelen szeretettel, az idő kimélete nélkül való határtalan türelemmel, a szebb és jobb jövőbe vetett fanatikus hittel és bizalommal kell ellátnia hivatását. S ha ez az idegfeszítő terhes lelki munka nem is tölti meg a páncélszekrények retheszeit, de gyakorlati hatalmas eredménye abban ér el csillogó és mindennél értékesebb eredményeket, hogy a vergődő és lázongó lelkeken az elkeseredés nem lett urrá s a romokra építő világnézetek nem győzedelmeskedtek. — th.

A kisebbségek Romániában.

Írta: Bárány Perényi Zsigmond koronaőr, orsz. gyűl. képviselő.

Kálváriát jár Romániában minden kisebbségi nép, de egyik sem oly gyötrelmeset, mint a magyar. A Párisban kötött szerződésnek a kisebbségek védelméről szóló 9. cikke Romániát illetően így szól: „Azok a román állampolgárok, akik faji, vallási, vagy nyelvi kisebbséghez tartoznak, jogilag és ténylegesen ugyanazt a bánásmódot és ugyanazokat a biztosítékokat élvezik, mint a többi román állampolgárok.” A 11. cikk a következőket mondja: „Románia hozzájárul ahhoz, hogy az erdélyi székely és szász közületeknek, a román állam ellenőrzése mellett, vallási és tanügyi kérdésekben helyi önkormányzat engedélyeztessék.” Nos, hát, ez a helyi önkormányzat semmiféle vonatkozásban meg nem valósult.

Nézzük a kisebbségi iskolákat. A kisebbségi lelkészek és a román papok államsegélye közt óriási különbség van, épp így jóval kisebb államsegély jut a kisebbségi iskolák számára. Ez az összeg 1930-ban 25 millió lei volt, 1931-ben 20 millióra csökkentették, de még azt sem fizették ki, 1932-ben pedig egyszerűen törölték a magyar kisebbségi iskolák államsegélyét. Pedig a román kormány annál is inkább kötelessége

lett volna támogatni a magyar nyelvű felekezeti iskolákat, mert a magyar egyházaktól hatalmas birtokokat sajátított ki, anélkül, hogy kártérítést fizetett volna. Az erdélyi református egyháztól például 21.000 holdat vett el, amelyből 8.500 hold föld épen az iskolák fenntartására szolgált.

1933-ra a román költségvetésben a szász és sváb felekezeti iskolák támogatására mégis 4.500.000-ot vettek fel, ugyanakkor a magyarok semmi segínyt nem kaptak. De a városoknál, ugyanígy van. A tulnyomóan magyar lakosságú Kolozsvár várositanácsától a román kulturintézmények 60 milliót, a magyar kisebbségi kulturintézmények pedig csupán 3 milliót kaptak összesen tíz év alatt.

A Párisban kötött kisebbségvédelmi szerződés 8. cikkének harmadik bekezdése így szól: „Egyetlen román állampolgár sem korlátozható bármely nyelv szabad használatában a magán, vagy üzleti forgalomban.” Hogy ezt a szabályt hogyan tartják be, erre száz példát tudnék felhozni, de csak egyet említek meg.

Grecu Juon, a szatmári felsőkereskedelmi iskola igazgatója, megtiltotta a

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Mi, harmincegyen.

Írta: Sz. Toma Mária.

Egyik kis gimnázista barátunk hozott nekem jegyet az érettségizettek báljára. Kiváltottam, mert úgy gondoltam, hogy most már nekem is illenék pártolnom azt az intézetet, amelynek rövidesen az én kis apróságom is növendéke lesz. Ekkor még nem volt szándékomban el is menni, de pár nappal később, engedve ismerőseim rábeszélésének, minél néző, megjelentem a mulatózók között.

A bál műsorral kezdődött. Nem vártam sokat, mert hiszen csak négyserény kis pontból állt a program. Talán épen ezért csalódtam olyan kellemesen.

Énekek kezdtek. Hallottam már híres, királydiyas dalárdákat énekelni, de én még sohasem hatott rám ennyire, mint ezeknek a gyermekeknek az előadása. Volt valami ezekben a dalokban ami szokatlan melegséggel töltötte el a szívemet. A nótá szárnyán velük szállt a lelkem. Ugy figyeltem, lélekzetemet is visszafojtva, hogy egyetlen taktus se kerülhesse el a fületem. Annyit tapsoltam nekik, hogy még jó idő múlva is égett a tenyerem. Lélekben ezzel az elismerés pálmáját raktam az elé a karmester elé, aki ezt a heorikus munkát végezte.

Sovány, kiesiny emberke lépett a közönség elé. Bucsuzni jött. Halvány, csontos arcán még ott égett az érettségi alatt átélte izgalmak láza.

— ... Mi harmincegyen... — mond-

ja megindult, elcsendülő hangon — Bucsuzunk...

Magasra emelte fejét. Sorba kezdte mondani a tanárok nevét. Az ő fáradságos munkájának eredménye, hogy most itt állnak éretten —ők, harmincegyen... Legutóljára köszön el attól, akivel kezdeni szeretne volna, mert hosszú, lassan muló évek során egy volt velük... az osztályfőnöktől. Mikor a nevét kimondja elcsuklik a hangja, fejét lehajtja. Az övével együtt harmincegy hasonlóan sápadt, karikás szemű, csontos arc is le-bukik. Ez a pillanatnyi megindult csend minden szónál ékeesebben beszél.

Torkom összeszorult. Két kis meleg vízcsepp pergett végig az arcomon... Gondolataim nyolc évet átrepültek. Ott láttam a harmincegy között egy lesóványodott, sápadt arcú, gyenge kis legénykét, életem örömet, anyai szívem minden reménységét...

Óh kis fiam, mivé tesz majd téged is az érettség!

Egy másik diák irredenta költeményt szavalt. Csendesen kezdte, majd belemelegedve lelkesedéssel folytatatta, végül olyan magával ragadó tüzzel fejezte be, hogy valamennyiünk keze ökölbe szorult, megcsönkített szörnyű tehetetlenségünkben.

Amíg lement a dobogóról, kezem imára kulcsolódott:

— Mi Atyánk, ki vagy a menyekben... Ne engedd, hogy ezek csak elhangzott füres szavak legyenek!... Ne engedd kialudni a tüzet a lelkekben, mert amíg

ilyen lelkesedés van, addig mindig lehet még reményünk!...

Az intézet fuvós zenekara is alaposan kitért magáért. Nagyszerű készséggel és bámulatos tudással játszottak, mintha nem is gyerekek lettek volna, hanem Fricsay mester bandája... Volt is olyan tapsorkán, hogy majdnem megrepedt tőle a dobhártyánk...

A harmincegy éretl emberke aztán ballagást rendezett a nézők soraiba között.

— Ballag már a vén diák... tovább... — csendült fel a jól ismert, bánatos, régi dal.

Egy édesanya erre elsírta magát mögöttem.

— Ezer pengőért sem engedném ezt még egyszer végigcsinálni, — mondja nagy zokogás közben a szomszédjának.

Megint a fiam jutott az eszembe... Óh, én az életemet adnám érte, ha ettől a keserves torturától megkímélhetném... Mily szívesen kiállnék helyette és végigszenvedném az egészet, sőt a többiekért is, ha tudnám, hogy ezzel az arcuk rózsáját megmenthetném... Óh, mint fáj nekem ez a lesóványodott, sápadt harmincegy arc... Szeretném mindnyáját a lelkemre ölelni... Szeretném, ha az életük most már derűs lehetne... De vajon mit hoz a jövő?... Szegény... szegény fiatalemberek!... Hát van ma egyáltalán jövő?...

Kürülöttem megindul a tánc, a jókedv kezd urrá lenni mindenkin. Vigan járják a csárdást, csak én vagyok szomorú az egész teremben. Nem tudok

szabadulni a beesett, sápadt arcok hatása alól...

Egy mosolygóarcu, idősebb bácsi közeledik felém. Haja fehéren csillog és megszámlálhatatlan mély ciráda jelzi rajta az idők mulását. Megáll előttem, átnyújt egy szál piros rózsát. Olyan kedves, ahogy mondja:

— Ne szomorkodjék, asszonyom!...

Megpróbálok vidám lenni. Nem megy... Sehogys meg... Csak ülök és a táncoló fej felett nézek a jövőbe. Mi lesz velem, ha az én kis fiam is a harmincegy között lesz!... Szörnyű lesz, hogy nekem majd télenül kell nézmem életének első nagy csatáját... Mi lesz akkor, ha a töviseket nem tudom majd felszedni az utjából!... Meg fog szakadni a szívem érte!...

Szemem csöndesen permetezni kezdi a kezemben illatozó rózsát. Bársonyos, piros szirma simogatólag borul a kezemre, mintha a virág is így beszélne hozzám:

— Ne szomorkodj!...

Sajog a fejem, kimegyek a levegőre. A teremből halkan kiszivárog hozzám a gyermekhad zümmögő kórusa:

— Gaudemus igitur, juvenes dum sumus...

A vig nótázás újra becsalogatott. Elnéztem a gyerekeket. A nagyobbak félrevonultak, alig táncolt közülük valaki. Inkább csoportokba verődve beszélgettek. Bár az arcuk most, hogy túl vannak a nagy mérközésen, azt mutatta, hogy tele van a lelkük dallal, muzikával, a valóság mégis az, hogy most nem érdekli őket

magyar diákoknak, hogy az utcán anyanyelvükön beszéljenek s ennek a parancsnak megszegése miatt három magyar tanulóat anélkül, hogy őket kihallgatta volna, az igazgató egy évre az ország valamennyi iskolájából kizárta parancsszegés címén. Megjegyzem, hogy Szatmár ma is majdnem egészen magyar lakosságú város.

Noha az említett kisebbségi szerződés 8. cikkének harmadik bekezdése szerint egyetlen román állampolgár sem korlátozható bármely nyelv szabad használatában, az üzleti forgalom terén, ennek ellenére, azok után a cégtáblák után, amelyeken a román mellett idegen nyelv is szerepel, nyolcszorosan több adó fizetendő, mint a csakis román feliratu cégtáblák után.

Ami az iskolákat illeti, a tisztviselők és nyugdíjasok gyermekeit csak állami iskolába adhatják. A magyar egyházakat és iskolákat kulturális alapítványaitól a földreform címén megfosztották. Az 1542 óta fennálló máramaroszi geti főgimnáziumot 1921 tavaszán bezárták s ugyanebben az évben a kolozsvári református tanárképzőt is bezárták.

Közvetlenül a vizsgák előtt, a dési, fogarasi, tordai és szatmári főgimnáziumok nyilvánossági jogát megvonlák. Felekezeti iskolába más vallású tanuló nem vehető fel, ott más vallású tanerő nem taníthat. Magyar felekezeti iskolákban magántanulók nem vizsgázhatnak. A magyar felekezeti iskolák államsegély iránti kérését a román kormány következetesen visszautasítja. A magyar felekezeti tanítók és tanárok nyugdíjigényét a román állam nem ismeri el. A magyar iskolák tanerőit szigorú románnyelvű vizsgára kényszerítik és elégtelen nyelvtudás miatt, nyugdíj nélkül, azonnal elbocsátják.

Az összes magyar nyelvű óvodákat még 1923-ban megszüntették. Az állami iskolák magyar ifjúsági és tanári könyvtárát megsemmisítették, a nagykárolyi piarista főgimnáziumot 1923-ban államosították azzal, hogy magyar tannyelvű marad, de utóbb román tannyelvűvé tették. 7.000 kötetes könyvtárát a padlásra vitték, ahonnan utóbb elhurcolták és a kitépott könyvlapokba csomagolták Nagykárolyban áruikat a kereskedők. Ilyen sorsra jutottak a többi államosított magyar iskolák könyvtárai is.

A kisebbségi szülők felekezeti iskolába gyermekeiket addig nem irathatják be, amíg az állami iskola román igazgatójától erre engedélyt nem kapnak. Az 1924. évi elemi oktatási törvény törvényesíti a hírhedt kulturzónát, amely Bihar, Szilágy, Szatmár, Marostorda, Tordaranyos, Udvarhely, Csik, Háromszék

se a zene, se a tánc, de még az udvarlás sem.

Szegény kis leányok! Mennyi árul petrezselymet!... De hála az étterem menedéket adó fehér asztalainak, itt csendesen, feltűnés nélkül lehet üldögelni és várakozni a jó szerencsére. Más talán észte sem vette ezt a csalafintaságot, de az én anyai szememet nem lehetett megcsalni.

Fáradtnak érzem magam, nehéz a lelkem.

Mire haza érek, keleten már pirkad a hajnal, a nap már rágyújtott az első csibukra. Az enyéim még mélyen alszanak. Fiacskám mint egy kis gilisza, összegömbölyödve fekszik az ágyban. Szája feléig nyitva, arca piros, mint a rózsza. Odahajtom a fejemet hozzá, mint már annyiszor az átvirasztott éjszakákon. Olyan jó így közel lenni hozzá, hallgatni az egészséges, doromboló szuszogását.

Valami felzokog bennem. Kísérteti kezdenek megint a csontos arcok... Oh, drága kicsinyem, ha anyuka szenvedhetne helyetted!...

Mielőtt lefeküdném, úgy estélyi ruhásan csöndesen megállok az alvó párom előtt. Alig piheg, nyugodt az álma. De egy pillanatra mégis kinyitja a szemét és mosolyogva üdvözlő:

— Jó reggelt, édesem! Csakhogy itthon van végrel Olyan üres a ház maga nélkül!...

Lefekszem. Lecsukódik a szemem. Zúrzavaros ködfátyolba borul minden előttem. Szokásomhoz híven számolni kezdek. Egy... kettő... három... A harmincegynél megállok.

Emlékszem... Képzletben mintha éneket hallanék:

— Gaudeamus igitur... Harmincegy volt kis diák énekelte ezt a dalt altatóul...

és Hunyadmegyék területére terjed ki. E megyékben az államosított magyar felekezeti iskolákhoz magyarul nem tudó tanítókat neveznek ki 50%-kal magasabb fizetéssel és ezek a tanítók 10 hektár ingyen földet is kapnak, ha a románosítás terén eredményeket tudnak felmutatni.

Az 1925. évi márciusi érettségi törvény szerint a magyar tanulók államilag kinevezett, magyarul egyáltalán nem tudó bizottsági tagok előtt kénytelenek vizsgázni, aminek következtében a vizsgán háromnegyed részük elbukik.

Az 1926. évben kiadott miniszteri rendelet intézkedik a hírhedt névelmezsről. E szerint a szülők nyilatkozata nem irányadó abból a szempontból, hogy gyermekük milyen nemzetiségű, hanem magyar nyelvű felekezeti iskolákban külön felügyelők ellenőrzik a származást és ők állapítják meg önkényesen a gyermek anyanyelvét.

Az 1929. évig, tehát a román imperium 10 esztendeje alatt, a magyar nyelvű oktatás teljesen kiszorult: 2632 elemi, 110 polgári, 48 főgimnáziumi, 20 tanítóképző, 24 felsőkereskedelmi, 1 egyetemi, 4 akadémiai, 4 polgári képző és 1 tanárképző tanintézetből. A megszünt magyar nyelvű tanintézetekhez számítható még 645 megszüntetett óvoda, 280

nyári, 59 állandó gyermekmenhely, 1002 gazdasági és 3561 általános ismétlő iskola, 194 ipari- és kereskedő tanonc iskola, 14 földmives, 10 nőipari, 17 ipari szakiskola és még több más intézet. Az 1930/31. évben a Romániához csatolt közel 2 milliónyi magyar lakosságú részen összesen 826 elemi, 21 polgári, 17 főgimnázium, 7 tanítóképző és 4 felsőkereskedelmi iskola maradt meg magyarul.

Az is nagy tévedés, hogy az agrárreform csak a nagybirtokost sújtotta. Erdélyben egyholdas, sőt félholdas magyar kisbirtokosokat is kiforgattak földjeikből és a magyar közbirtokossági javakat is mindenütt elkobozták. Elvették a csikszékely közjótékonsági és kulturális célokra szolgáló 62.000 holdnyi birtokközösséget, de ugyanakkor meghagyták az ugyanolyan jogi természetű naszódai és karánsebesi román közbirtokosságnak több száz holdnyi birtokát. Elvették a magyar és a szász egyházak vagyonát, a szászok püspökének minden tiltakozása ellenére. A magyar kisebbségtől még templomokat is vettek el: a kolozsvári minorita templomot és a marosszentimrei templomot, talán azért, hogy ezzel is kevesebbet imádkozhassanak — a magyar feltámadásért!

Salgótarjában még mindig drága a kenyér.

Kétségbeejtően megcsappant a kenyérfogyasztás.

A jó Isten megáldotta a gazda munkáját, hatalmas mennyiségű és kiváló minőségű gabonátterméssel:

Örömmel olvasta a szegény ember is, hogy olcsóbb lett a liszt, kevesebb a bolettaadó.

Salgótarján közönsége amellet, hogy az ország legdrágább piaca itt van, hiába várta, hogy a liszt árak zuhanásával, majd a kenyér ára is leesik.

Ha a liszt ára emelkedik, arra azonnal reagál a kenyérsütő ipar, (igaz, hogy így van ez más iparnál is.)

A vásárló közönség türelme elfogyott s a kereskedők utján nyomást próbált gyakorolni a pékiparosokra, akikhez 2 héttel ezelőtt lapunk utján az alábbi nyílt levelet intézte a kereskedők szakosztályának elnöke:

A salgótarjáni Pékmester Urakhoz!

Erről a helyről vagyok hátor szíves figyelmüket a mai lisztárakra és az ezzel kapcsolatos kenyérárakra felhívni. Önök között határozottan nagy az összefutás, ezt látom abból, hogy a katasztrófális buza- és lisztárak mellett még a régi kenyérárakat tartják. Én kereskedő vagyok és meglehetősen sok lisztet is hozok forgalomba. Tehát valami keveset én is értek a szakmához. Legutóbbi értekezletükön egy-kettő kivételével elhatározták, hogy nem mennek le a kenyérárakkal. Mélyen tisztelt uraim, saját érdekükben kérem, hogy ezt ne tegyék. Hiszen a magyar kormány épen azzal a tudattal töltötte el a boletta jó részét, hogy a nép kenyérét olcsóbbá tegye.

Miután eddig minden próbálkozásunk Önökkel szemben meddő maradt, voltam kénytelen a főlászlítás eme szokatlan formájához fordulni, vásárló közönségünk magatartása miatt.

Tudom, hogy halálatlan dolog, de kereskedő és vásárló embertársaim érdekét vélem szolgálni; viszont Önöknek kárt nem teszek, mert szabják az árakat a mai lisztárakhoz és ne kényszerítsenek bennünket arra, hogy a jövőben ilyen, vagy hasonló lépések megtételére legyen szükségünk.

Kiváló tisztelettel
Gutfreund Antal
az OMKE fűszerzakosztályának elnöke.

E levelet azért nem közöltük, mert úgy értesültünk, hogy a kenyér árakat a pékmesterek leszállítják.

Ez a hír azonban sajnos nem bizonyult igaznak s most már dr. Förster Kálmán polgármester nyult bele a kérdésbe s magához kérte a pékmestereket és kereskedőket megbízottját, akikkel lapunk megbízottjának jelenlétében hosszasan tárgyalt.

A tárgyalás sok üzleti titkot piszkált ki, melynek nyilvánosságra hozatalát fölöslegesnek tartjuk, mert hiszen az árak leszállításában meggyezés jött létre a városházán.

A meggyezés szerint a félbarna kenyér ára 36 fillérről

30-ra, a barna kenyér 30-ról 24-re száll le f. hó 1-től.

Ezen megállapodást a kereskedők szakosztályának elnöke azonnal le akarta köröztetni a kereskedőkkel, de a kézbesítő szolgát Gombó Jakab pékmester illetéktelenül és jogtalanul leintette azzal, hogy

ebbe az árleszállításba a pékek ugysen mennek bele.

A kereskedők most már csütörtökön este gyűlésre jöttek össze s együttesen tudomásul vették a polgármester előtt történt árleszállítást, mely f. hó 1-én lép életbe.

Az erőszak fegyveréhez egyelőre sem a közönség által szorongatott kereskedők, sem a hatóság nem nyultak, bár a terv készen van.

A kartellszellem letörése első-rangu érdeke az országnak, városnak egyaránt!

Tudomásunk szerint egyik-másik

kereskedő már csütörtökön is kapott leszállított árban kenyeret helyben.

A polgármesteri szobában nem volt szó a sütemények árának leszállításáról, ami természetes következménye a kenyérárak csökkentésének.

A csütörtökesi kereskedői értekeztet

a péksütemények árát nagyban 4, kicsinyben 5 fillérben állapította meg.

Nem óhajunk a nyilvánosság előtt kalkulációkat végezni, mert könnyen a lázítás bélyegét kaphatnánk érte és úgy gondoljuk, hogy egyelőre erre szükség nincs is.

A magyarság százazrei éheznek, az elernyedt karokba eddig is csak a szűkre szabott kenyérporciók adták az erőt. A hatósági barna kenyeret ette a szoptató anya, de sokszor a csecsemő is, mert elapadt az anyatej. A már-már sorszeroppanó fizikum, melyet a jobb sorsra vetett hitnek lelki ereje tartott meg az életnek, megvárta a jó Isten bőséges termését, az nem lehet, hogy most a spekuláció fossza meg a magyart szűkös eledeletől.

Idegenforgalomról beszélünk; a hatóság lassan intézményesen kultiválja is ezt, de az ideérkező látogatókat elriasztja innen a drága lakás, drága piac stb.

Ebben a drágításban a legbünyösebb a jobbmódu közönség, amely szinte ostromot intéz az ideérkező árusok ellen, akiknek már egész viselkedését az elbizakodottság, u. n. „kekkség” jellemzi.

Mindent megvesz ez a közönség, egymás kezéből kapkodják ki az árucikkeket és egymásra licitálnak. A szegény munkanélküli, vagy kiszívetésű dolgozó legfeljebb bosszankodhat, de retorzióval nem élhet, mert a piaci árakat a tehetősebbek vásárló képessége irányítja.

Előbb-utóbb a portékák árának maximalizáláshoz kell nyulnia a hatóságnak. — Nem kell félni, hogy megcsappan a kínálat, mert e város vidékének árusai nem mehetnek más vidékre, viszont a pénzre szükségük van.

A lakosság nagyobb részének kis jövedelméhez kell kényszeríteni az árakat, nem pedig kiszolgáltatni a kisebb rész nagy jövedelme miatt a nagy közönséget.

E helyről felszólítjuk a vásárlókat, hogy esetleges panaszait, vagy elgondolásaikat a salgótarjáni hírhedt drágaság letörésére velünk közölni szíveskedjenek, hogy a kontraktell megszervezését,

— mely a közérdeket szolgálja — **mielőbb sikerrel végrehajtsuk.**

Uj! „A MUNKA” Uj!
könyv és papirkereskedése!

Salgótarján Fő-tér 1. szám alatt „A MUNKA” nyomdám modernül berendezett üzlethelyiségében

könyv- és papirkereskedést
nyitottam.

Raktáron tartok: az összes iskolákban használatos minden-nemű tankönyveket, füzeteket, írószert, irodai felszereléseket, stb.

Felhívom a t. szülők szíves figyelmét arra, hogy iskolába járó gyermekeik részére legjutányosabb árban szerezhetik be nálam minden e szakmába vágó szükségleteiket.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítok!

Felkérem a t. szülőket, hogy a tankönyveket idejében előjegyeztetni szíveskedjenek, nehogy a torlódás miatt iskolás gyermekeik későn jussanak tankönyvekhez.

Kérve a város és vidék t. vásárló közönségének nagybecsű támogatását.

Tisztelettel:

VÉGH KÁLMÁN

„A Munka”-nyomda, könyv és papirkereskedés tulajdonosa.

Hírek és különféle

Legfelsőbb kintetetés. Nemrég adtunk hírt arról, hogy Szántay István máv. állomásfőnököt a Budapest-Kelenföldi állomásra helyezte át hivatali felsőbbsege. — A városunkból eltávozott rendkívül rokonszenves vasuti főtisztviselőt a város egész társadalmának osztatlan szeretete kísérte újabb állomáshelyére. Amíg Szántay úr városunkban működött: kivívta magának a ritka köztisztviselőnek kijáró közszereket, nagyrabecsülést és személyéhez való osztatlan ragaszkodást. — De tevékenykedése éppen azért volt rendkívül értékes, mert nemcsak szűkebb körű hivatalára a vasuti szolgálatra szorítkozott, hanem keblére ölelte a társadalmi munkálkodásnak áldozatkészségét a vallásos, hazafias, kulturális, jótékonyági és szociális élet minden küzdőterén is. Következetessége, szorgalmas erő kifejtése megteremtette gyümölcsét a társadalmi élet terén teljesített munkáinál is és egyéni értékességének súlyát a Kormányzó Úr Öfömlőssége is megjutalmazta, amidőn őt legfelsőbb dicső elismerésben részesítette. Szántay István Signum Laudis-ához mi is szívből gratulálunk.

Eltávozás. Beliczky Jenő ceredi plébános f. hó 1-én eltávozott Ceredből Perkupára. — Hinel Pál városunk fia, volt ragályi adminisztrátor ugyanilyen minőségben Ceredre érkezett.

Eljegyzés. Lemberger Tercsi (Rozsnyóról) és Dr. Friedmann József (Cered-Tótfalu) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Halálozás. Ligeti Ferenc a régikezsedővilágban egy tekintélyes és szimpatikus alakja hosszas betegség után 67 éves korában meghalt. Temetése f. hó 1-én d. u. 2 órakor volt nagy részvét mellett.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen Lacikánk elhunyt alkalmából nagy bánatunkat részvételükkel igyekeztek enyhíteni, fogadják ezuton hála köszönetünk kifejezését.
Mateidesz család.

Bajtárs! Ne felejtse el, hogy októberben lesz az V. Frontharcos találkozó Budapesten! Ha van bajtársi ruhád, abban jelenj meg, ha nincs, akkor a mindennapi, vagy ünneplő ruhádát öltsd fel, rakd rá a könnyel, szenvedéssel és vérell szerzett kintetéseiddel együtt a frontharcos jelvényedet s úgy menj a bajtársi kézfogóra!

Meghívó. A Salgótarjáni Magyarok Nagyszabványáról nevezett leány kongregáció sajtóosztálya 1933. szeptember 10-én este 8 órai kezdettel a Róm. Kath. Olvasókör nagyeremében sajtó estét rendez, melyre mindenkit szeretettel meghív a Kongregáció. Műsor: Ft. Ferencz István prées bevezető beszédet mond. Ünnepi beszéd. Tartja: P. Herman Hermenegild szentfircendrendi tartományfőnök helyettes. Szavaltat „Május királynéja” Petrássy P. Páltól. Szavaltat Gábor Mária. Fábola: római dráma öt felvonásban. Rendezők: Früstök Ilona tanár, kongreganista igazgató és Rusznák Malvin tanító. Helyárak: I. hely 1 P, II. hely 80 fill., állóhely 50 fillér. Előadás után tánc. Felülfizetéseket köszönettel fogadjuk és hírlapilag nyugtázzunk.

Öngyilkosság. Matheidesz László 28 éves kistráfiós hétfőre virradó éjjel a Rókkant telepen levő otthonában felakasztotta magát. Tettének oka — melyet bucsuleveleiben is megírt — élet-untagság és szerelem.

Kiadó a Losonci utca 26 szám alatt egy butorozott szoba.

Bazowszkyt letartóztatták.

Tizenöt évvel ezelőtt ő volt az ur Losoncon. A hamis beállításai, kéretlen bizonykodásai s nem utolsó sorban személyes bosszuszomja Losoncot Luce-necre változtatta. A megszálló cseh csapatok ellen ama emlékezetes januári napon hetedmagával mint egy győztes hadvezér vonult végig a Vasut utcán. Boldogan, derűs meglepődöttséggel simogatta cseh divatu szakállát, mint akinek minden álma valóra vált, mint aki élete célját elérte s már nem is kíván semmit. A zavaros idők rendszerbe vételekor első zsupánja lett a nógrádi zsupának, politikai mindenhatója a város és környéke tót, de magyar riadt népének is, no meg az ideiglenes batáron szállítók be és kisértő engedelvényének.

Oh hogy ragyogott a szakálból kivillanó piros arca, hogy hirdette szóbant és írásban, hogy ime elértük amit akartunk, ime mi vagyunk az urak, ime én ülök a megdobált, szidott tót ügyvédje a városnak, a hatalom székében!

Hatalmas erővel fogott a rendcsináláshoz. Kiutasított magyarok jaja, túszok börtönátka, elnémult magyar iskolák hallgatói falai mutatták e munka különféle állomásait.

De egyszerre valahogy nem tudták a tót testvérek a hivatalok embereinek szavait megérteni. A tót katona értetlenül állt a cseh vezényszó előtt és az iskolából hazatérő tót gyermekek csak csehlül tudtak írni, olvasni, de tótul nem.

Az állami intézményekben mind ritkább lett a magyar, de helyüket nem tótok, hanem csehek foglalták el.

A losonci gyárak egymás után megállottak, a pálinkát gyártók kivételével s koldusbotra jutottak nemcsak a magyar, de a tót munkások is, mert hiszen az olcsón gyártó „történelmi” országok gyárparának nem konkurrensre, de fogyasztó gyarmatra volt szüksége. A kálovi agyag, a poltári cserép, a színóbányai vas és zlatnói üveg nem talált vevőt odafönn, ideátra meg nem eresztették. A gyetvialazok tulajdonosai egymás után kótávetylették el nagyszerű juhállományait, mert a véglesi és zólyomi turógyárak nem találtak piacot a budapesti helyett. Az adó azonban kétszerese lett a csehek adójával szemben.

Megjelent a munkállanság és éhség az erőszakkal odacsátolt, a Bazowszkyak által áterőszakolt magyar és tót területen. A cseh menyország pokollá változott. És nem volt elég a nyelvi és gazdasági tönkretétel, nyomában jött a politikai is. Losonc autonómiája megszűnt, a nógrádi zsupa be lett olvasztva a nagy zsupák egyikebe és gondoskodás történt, hogy ezek tesületeiben és vezetésében a magyarság, de a tótság sem juthasson szerephez.

Micsoda poklát kellett elszenvedni a Bazowszkyaknak, amidőn lépcsőről lépcsőre szorultak le a magaslatról, amelyet maguk hordtak össze hamisításokból, hogy tetejére kapaszkodhassanak a magyar Losonc tót romjainak.

Látniok kellett, hogy mint veszi hatalmába egy szörnyűbb, egy borzasztóbb „testvér” a tót népet, kiuzsorázva, elnyomva, felforrzsolva. Látniok kellett, hogy a cseh testvér, amelyet ő kiltettek népképnyakára a tótság teljes megsemmisítését, beolvadását célozzal.

Az elárult nép pedig rajtuk keresi a magyarok által annyi áldozattal fentartott gyárakat és intézményeket. Rajtuk keresi a kenyeret adó aratóbuzát, cseppiacot és mindent, ami a tót népek, a losoncvidekieknek kenyeret és jólétet jelentett.

Nemcsoda, ha ebben a lelki zsák-

utcában a tót autonómia felé próbálták meghajszolt s fardó szemeiket fordítani a bűnös vezérek nem számolva azzal, hogy a cseh államhatalomnak nem probléma egy Bazowszkyt elliporni, ha Tukával végzett és Hlinkával is készült azt tenni.

És mult hó 29-én Bazowszkyt Fe-nyőházán letartóztatták. Árulás jutalma, árulás. Bazowszky is csak addig volt jó, míg öntudatlanul talán, de a cseh hatalom megszállásának s a saját népe megsemmisítésének szolgálatában állt. Mihelyt a vér, az igazság szava csendül fel szívében s a szerint akar cselekeni, oda jut, ahová annyi losonci jutott az ő árulása.

Levonják-e végre tót testvéreink ebből a tanulságot? Sz. I.

A MOVE Salgótarjáni Lövészegyesület szeptember hó 10-én tartja házi löversenyét, kapcsolatosan pörkölt-vacsorával, melyre szeretettel meghívjuk az érdeklődőket. A részletes programot a legközelebbi számban, tagjainkkal pedig külön körözvényben közölni fogjuk.

Elnökség.

A REGGEL Lázár Miklós országgyűlési képviselő híres, nagy hétfői lapja, szeptember 4-től 20 fillér helyett 10 fillér. A legnagyobb és legnépszerűbb hétfői újság. **A Reggel, Lázár Miklós** briliáns, független, országosan népszerű hétfői hetilap szeptember 4-től árárt 20 fillérről 10 fillérre szállította le. Ez az 50 százalékos példátlanul áldozatkész árlésszállítás egyedül és kizáróan azt a nagy célt szolgálja, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok idején is hettőn mindenki megvehesse és olvashassa ezt a művelt, bátor, magyar meggyőződésű, nagyterjedelmű hétfői hetilapot. **A 10 filléres A Reggel hangjában, irányában, tartalmában és terjedelmében ugyanaz marad, mint a 20 filléres A Reggel volt.** Szeptember 4-től tehát minden értelmes magyar ember hétfőn a 10 filléres Reggel-t olvassa, melynek mindig országos fellütnet keltő vezércikkeit **Lázár Miklós** országgyűlési képviselő **A Reggel** főszerkesztője; remek társadalmi cikkeit és döntő súlyú színházi rovatát és bírálatait **Egyed Zoltán** írja. **A Reggel megalkuvást nem ismerő politikája a magyar igazság áhítatos szolgálata, a köztisztesség védelme, a korrupció és protekció irtása és a polgárság politikai és gazdasági jobbágyágból való felszabadítása.** A bankoktól és karlelektől független közgazdasági rovata az agrártársadalom és a nagy dolgozó tömegek életérdekeit küzd és tájékoztatást, utmutatást ad a sorsdöntő pénzügyi és gazdasági kérdésekről. **A Reggel 50 százalékos árlésszállítása az egész magyar olvasóközönségnek még e sávár viszonyok között is örömet, derűt, derűt hozhat.**

Turisták. A Magyarországi Kárpát Egyesület salgótarjáni osztálya folyó év szeptember 8-9-10-én Galyatetőre, — Kékes — Parádá rendezi hivatalos túráját. Indulás 8-án (pénteken) reggel 5.14 — kor a Főtérről. Napi gyaloglás 3 óra. Költség cca. 6 P. Utirány: Nagybatony-Hókadomb — Bec — kut — Fiskalitis — Piskés kut — Galyatető, — megszállás. Másnap. Nyestetvár, Nagylipót, Vérczeves, 17-es kő, Mátraháza szanatórium, megszállás. Harmadnap: Kékes kilátó, Kékes szálló, Saskó, Rózsaszállás, Parád-fürdő, Parád — Salgótarján. Hivatalos túra vezető Zamecsek Helén. Jelentkezési határidő szeptember 5-ig a hivatalos vezetőnél. Nagyszámu részvételt kér az elnökség.

Frontharcos intézőbizottsági gyűlés. A legközelebbi frontharcos intézőbizottsági gyűlés szeptember hó 16-án, szombaton este 7 órakor lesz az Újtelepen lévő Székely vendéglő külön helyiségében (Tátra utca gyermek játszótér mellett) kérjük a bizottsági tagok pontos megjelenését. Lehetőség szerint szerint hozzuk magunkkal a bevásárlási visszatérítési könyvecskéket a beragasztott frontharcos bélyegekkel. M. L.

Országos turista vándorgyűlés Salgón. Öröndetesen szereztünk tudomást arról, hogy a helybeli Kárpát Egyesület agilis vezetőségének ismert ügybuzgalmát a Magyar Turista Szövetség és a Magyarországi Kárpát Egyesületek központja azzal tüntette ki, hogy a Kárpátok alján Késmárkon született első magyar turista egyesület, melyet a Trianon kettészakított s melynek ujjáébredése körül szeretett elnökünk, dr. Förster Kálmán polgármesternek orosz-lánrésze van, itt tartja szeptember 24-én fennállásának 60 éves emlékünnepe. Már előzetesen ezuton is felkéri az egyesület a turista tagtársakat, hogy szeptember 24-ére külön turaprogramot ne csináljanak, hanem minél nagyobb számban csatlakozzanak a filléres gyors ideérkező magyar turisták helyi programjához.

LÁZÁR MIKLÓS

híres hétfői lapja

A Reggel

szeptember 4-től 20 fillér helyett

10 fillér

Hangja, iránya, tartalma és terjedelme változatlan marad.

A REGGEL előfizetési ára egy évre P 5.—, félévre P 2'50.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Teréz-körút 52. szám.

Tábortűz. A Sirályok ma este 3/4 8 órakor a bányatelepi elemi iskola udvarán tartják szokásos őszi tábortűzüket, melynek keretében beszámolnak a gödöllői jamboreen szerzett tapasztalataikról is.

Felrobbant a cséplőgépet hajtó gőzlokomobil. Jugoszláviában egy felrobbant gőzlokomobil öt ember halálát okozta. — A gép szerte széjjel repülő szilánkjai kilenc embert súlyosan és számtalan embert könnyebben megsebesítettek. — A lokomobil egyes darabjait a robbanás színhelyétől több száz méterre találtak meg a földeken és a detonáció hangja kilométerekre elhallatszott. Hasonló szerencsétlenségek Magyarországon mindig ritkábban fordulnak elő, mely főleg annak az eredménye, hogy a cséplőgazdák mindig nagyobb számban térnek át a villamos motor meghajtására.

Budapest nagy eseménye az Őszi Lakberendezési Vásár. A lakberendező iparosság nagy erővel vonul fel az őszi gazdasági életet megnyitó Lakberendezési Vásárra. Valamennyi ipari szakma idei termése legjavát állította ki és valóban nagyon olcsó árakon árusítja. A vásár egyik fénypontja az impozáns rádiópala, amelyben valamennyi rádiógyár, de a rádiókereskedelem is kiállt. Több, mint 30 különböző készülék mutatnak be, hangfogós próbafülkékben. Rendkívül érdekes a művészi bábjáték, amelynek példátlan sikere lesz. A jövő reménye, a gyermek külön kiállítási csoportot kapott a vásáron. Nagyon tanulságos és nagyon szép. A vidéki közönség vasuti kedvezménnyel látogatja az őszi vásárt.

Magzatelhajtás. A Fő-ucca egyik házának póce gödrében egy szépen kifejlett 6 hónapos méhmagzatot találtak. A rendőri bizottság a bűnös anyát csakhamar előkerítette, aki bevallotta, hogy egy asszony, könnyen végtelenségé válható beavatkozásával hajtotta végre tettét.

Elveszett 26-án este 6—8 óra között egy női arany karkötőóra Salgótarján nagyállomás és a vásártér között. Becsületese megtalálóját jutalommal részesül.

Iskolás vidéki leányt koszt, lakásra elvállal egy tanítónő. Cim a kiadóban.

Szegedi Hét. A nagy szegedi árvíz után most ünnepli az ujjáépített Szeged városa ötvenéves jubileumát. Ezen jubileum alkalmából sok szép és érdekes látnivaló van Szegeden. Ezen időben egyszerre tíz kiállítás is tartanak. A szegedi hét keretén belül megrendezett baromfi és galambkiállítás városunkat Makó Károly fajgalambtenyésztő képviseli egy pár gyönyörű szép magyar begyes galambbal. Ezen pár magyar begyes fehér himje arról nevezetes, hogy a számtalan sok első díj és aranyérem díjazás mellett ezen galambról mintázták az első Magyarországon készült többszínnyomású diszoklevelzet.

SPORT.

Észak—Dél válogatott 3:2.

Szegeden folyt le az Észak—Dél válogatott csapatai között a mérkőzés, melyet 3:2 arányban Észak nyert meg. A válogatottban Zsengeller, Wahlkamp és Takács IV. (SBTC), Rigó és Jancsi (SSE) játszott. A szegedi újság nagy elismeréssel ír Zsengeller klasszikus játékáról, aki mind a 3 gólt lőtte.

Bajtárs! Gyűjtsd a frontharcos bélyegeket!

Vasuti kedvezménnyel utazhat

BUDAPESTRE

az Őszi Lakberendezési Vásárra.

Rádiókiállítás. Gyermekügyi kiállítás. Bábjáték. Iparcsarnok. Minta asztalterítés. Szept. 2—17-ig.

A vásárigazolványok aug. 31-től szept. 23-ig érvényesek és a menetjegyirodákban, az ipartestületeknél és a kereskedelmi kamarákban szerezhetők be.

Ezen szakmában egyedüli keresztlény bevásárlási forrás!

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem, úgy a gimnazista, mint a polgárista gyermekek szülőit, hogy az új tanévre üzletemet teljesen felszereltem

bőr és erőlemez kényeztetéssel, intézeti fehér takarókkal, fehérnemű betűkkel és számokkal. — Gimnazista leánykák részére kék matrón ruhák és előírások fiú és leány bárszöny gimnazista sapkák, ágyszintén tornacipők raktáron vannak. — Polgáristák részére előírások egyenruhák, tornabluzok és nadrágok, fiú tricók és úgy a leányok, mint a fiúk részére előírások Bocskai-sapkák SP. jelzésű palizzsal. Patent harisnyák, zsebkendők, fehérneműek, paplanok és ilanelltakarók nagy választékban.

A vásárló közönség pártfogását kérve, maradok

tisztelettel:

vitéz Donászy Győző

— Magyar Divatárúháza —

Fő-tér. SALGÓTARJÁN. Fő-tér.

Szabott árak!

Előzékeny és becsületes kiszolgálás!

Keresek megvételre 2 drb. használt kályhát. Bottos Tibor Fő-utca 27. sz.

Nyugtázás. A kazári bányatelepi Olvasókör zászlószentelése alkalmával az alábbi adományok érkeztek be, melyekért hálás köszönetet mond az Olvasókör elnöksége. Dr. Chorin Ferenc 50 P. Dzsida József, Róth Flóris 20—20 P. Dr. Soltos Béla 15 P. Dzsida József, Hossz Nagy Lajos, Sente László, salgótarjáni bányatelepi Altiszti Olvasókör, Sonlyó bányatelepi kath. Olvasókör 10—10 P. Adorján Henrik, Berczy Sándor, Baglyasaljai Iparoskör, Csató Imre, Csekey Sándor, özv. Csorba Károlyné, Dubovszky Elemér, Deák József, Demecs József, Dufek Pál, Fischer Ferenc, Grázer Emil, Kárpáti Ödön, Káposztás József, Lénárt Károly, Moticska Nándor, Márkus Lajos, Pacher Ervin, vitéz Puskás Zsigmond, Pálfalva bányatelepi Olvasókör, Schreiner Jenő, Szabó Géza, Urbán Sándor, Vilányi Miklós, özv. Vince Jánosné 5—5 P. Sey Tamás 4 P. Benedek Dániel, Császár Pál, ifj. Csekey Sándor, Dankó Antal, Gerő János, Kárpáti Antal, Komáromy Barnabás, Missuth Kálmán, Niederland Gyula, Reinberger Leó, Mihanko Imre 3—3 P. Bóth Gyula, özv. Buchticska Ferencné, ifj. Balog Mihály, Bencsai Antal, Belág Viktor, Baglyasaljai Altiszti Kör, Csonka Imre, Csák Béla, Dianovszky Szaniszló, Fricz Oszkár, Füst János, Dr. Förster Kálmán, Grünzweig András, Galló Pál, Gábrriel Ignác, Galló István, Gecse György L., Hajek József, Hegyi Kálmán, Hegedűs Béla, Dr. Holcsek Béla, Hrebich József, Holkó Gusztáv, Krupár Géza, Kiss Pál, Komáromy Antal, Kovács Elemér, Kis Áron, Lugert Leó, Lochs István, Lindbacher Zoltán, Mojszita Márton, Molnár András, Dr. Martényi Ferenc, Merlák János, Nagy kapcsos András, Nemes József, Rusznák István, Rác József, Springer Géza, Schmidt Jenő, Sarkadi József, Sándor kazári János, Springer Gyula, özv. Szepessy Andorné, Szaktilla József, Tózsér Pál, Weigner Kálmán, Wiesinger Károly, Wollner Rózsa 2—2 P. Bonci József, vitéz Bak Árpád, Boháti Ferenc, Bozsik András, Bozsik Ferenc, Bozsik Pál, Bozsik rigó József, Boci György, Buchticska József, Bozó István, Balázs Béla, Csapó Sándor, Dvorzák Adolf, Dancsák Gyula, Gruđen Gyula, Gecse László, György István, Gecse Tamás, Haaser Sándor, Hochberger Gyula, Havran György, Juhász ifj. Pál, Kreycsir Béla, Krausz János, Kurcsik Alajos, Kis Péter, Kristófi Ferenc, Koudella József, Kanyó István, Kastanek ifj. József, Kovács Gyula, Kozák József, Kálmán ifj. János, Kurcsik István, Kovács geckó György, Kakuk bata Pál, Kovács palya János, Kovács Antal, Lichtner Antal, Lackó Sándor, Lengyel János, Licskó András, Lipták huszár Pál, vitéz Mosonyi János, Konrád, Motnig Nándor, Matéz Ignác, Mákos László, Müller-Gusztáv, Molnár János, Molnár József, Medve István, Orosz István, Orosz Pál, Ogulin Ferenc, Oswald János, Orasch István, Polónyi Dániel, Pócos Antal, Polónyi József, Ponyi öreg András, Pospischel Nándor, Remsz Jakab, Rác István, Sarkadi ifj. János, Schram ifj. Alajos, Sirkó ifj. László, Sirkó Máté, Sirkó Mátyás, Szaktilla János, Szarka András, Szmeák György, Szvirák Géza, Tót Sándor, Tóth Pál, Tózsér Béla, Tózsér Vilmos, Tózsér káró Pál, Turicky József,

Tóth László, Tózsér katonai István ifj., Unger Gusztáv, Urbán Sándor, Windisch Antal, Wilcsek József, Varga Alajos, Vician György 1—1 P. Ifj. Tóth László 50 fillért.

A magyar sport sikere és titka.

Harminc éve látogatam a nemzetközi versenyeket, részint mint versenyző, részint pedig mint vezető — mondta az egyik előkelő francia evezős a budapesti Európa — bajnoki küzdelem után — de el sem tudtam volna képzelni a lelkesedésnek és együttérzésnek azt a kifejezési fokát, amit itt láttam. A Duna partján két — két kilométer hosszúságban ember, ember hátán szorongott és huj — huj — hajrázott. Bennünk idegenekben meghűlt a vér, amikor feldübörgött és mindent elsöprve harsogott ez a kiáltás. Esembe jutottak régi olvasmányaim, amelyek a honfoglaló magyarok fergetes rohamairól számoltak be és csak most értem meg igazán, mit jelentett a harcosnak ez az elemi erőteljű duzzadó kiáltás, ha tizezrek torkán csattan ki. Néztam a magyar evezősöket, akiket szinte megszállt ez a szent és nemzeti örület és erejüket meghaladó teljesítményre képesítette őket, amit hármas győzelmük bizonyít legbeszédesebben. Nincs oka agodalomra annak a nemzetnek — fejezte be szavait amelyben a soktizezres tömegek lelkében ekkora a nemzeti öntudat és így tudja ünnepelni fiainak 12 európai nemzet fölött kivívott győzelmét.

Egy jókarban lévő használt nagybőgőt keresünk készpénz megvételre. Cím a kiadóban.

A Palladis juniusi ujdonságai.

Hárompengős Regények. 3. sz. Az *édes anyaföld*. Írta: Pearl S. Buck. Fordította: Kosáriné Réz Lola. Kina titokzatos társadalmi életének lebilincselő keresztmetszetét adja ez a regény. Egyfelől a föld felé törekvő kuli ádáz földéhsége, másfelől az enervált és önmagát túlélt előkelő kaszt lassu sorvadása és pusztulása — szóval a keleti formák és hagyományok reménytelen küzdelme a modern, nyugati szellemmel — ez az, amit mestert művészettel vetít elénk az „Édes anyaföld”. Az írónő, aki most is Kínában él, amerikai misszionáriusok leánya és gyermekkor óta figyelte, tanulmányozta a „sárga faj” sajátosságait. Szinte röntgen szemmel hatolt bele a kínaiak lelki életébe, sajátos világtérfogásába, izig-veig megismerte a kínai népeleket, mert átélte a boxer-forradalmat, a nagy éhséget, a bandák garázdálkodását és a forradalmi átalakulást is, melynek szele vihként söpört végig a gigászi birodalmon. Ára: díszes vászonkötésben 3 P. — Egypengős Regények. 58. sz. A *véreb* *lesben*. Írta: Valentine Williams. Fordította: Zsigány Árpád. A világháború kitörését megelőző lázas forrongásban, amikor a nemzetközi diplomácia idegei megpattanásig megfeszültek, eltűnik a német császár bizalmas hadparancsa. A berlini Titkos szolgálat főnöke — az erőszakos és kegyetlen „Tuskolábu” — maga nyomozza a fontos okmányt, amelyről tudja, hogy az angol kémiszervezet birtokába került. Páratlanul izgalmas hajtóvadászat indul a levélért: egyfelől a Tuskolábu korlátlan hatalma, másfelől miss Dunbar és Nigel Druce hajmeresztő elszántsága, amellyel ezer veszedelem, gáncsvetés, terrorizmus ellenére is dacosan tartják a frontot. Az üldözés, átgázol minden em-

beri jögon — törbe csalja áldozatait, sőt megszerzi a hajszolt okmányt is — de csak pillanatnyilag diadalmaskodik, mert az angol kém lélekjelenléte és a fiatal lány önfeláldozó hűsége a legváltóságosabb helyzetekből is megtalálja az egérutat. Nincs megállás ebben a gyilkos embervadászatban: a véreb állandóan lesben áll és az utolsó pillanatig kétség, hogy az üldözöttek energiája nem ernyed-e el a lelket ölő, ádáz és egyenlőtlen közdelemben? ... — Felpengős regények. 26. sz. *Sylvia szerelme*. Írta: Frank R. Adams. Fordította: Fekete Oszkár dr. Mi bírhatta rá az életerős, szép Sylviát arra, hogy egy nyirkos, hideg hajnalon, a ház kapuját csendesen betéve maga mögött, végigsonjon a néptelen utcákon és a híd karfájáról a hullámok mélyébe vesse magát? — Szerelmem, bűn, vagy anyagi nyomorúság volt, ami idáig juttatta? ... A tragikus pillanathoz egy vállalkozó kedvű fiatalember hősies lendülettel utána veti magát, hogy megmentse a halál karjaiból. És azután ott áll szemben egymással az elhagyott vízparton, az élet és a halál mesgyéjén, a fiatal férfi és nő csapzott sziluettje, de végül is a férfi életakarása marad az ur kettőjük fölött. Az életadó munka és az önfeláldozó szerelem küzdelmes és érdeklészítően izgalmas útja a boldogsághoz ez a könyv, amely újabb sikert jelent a Palladis Felpengős Regényeinek sorában.

A magyar gyáripari termelés értékének csökkenése. A gazdasági válság hatásai a gyáriparban nem mutatkoztak olyan nagy mértékben, mint a mezőgazdaságban. Ennek ellenére a gyáripar által előállított összes iparcikkek értéke az 1931. évi 2058 millió pengővel szemben 1800 millió pengőre csökkent. Két évvel ezelőtt a gyáripari termelés értéke még közeljárt a 2500 millió pengőhöz. A magyar gyáripar szerepének megítélésére érdekes adat még az is, hogy míg az utolsó békeévben a mostani Magyarország területén 2080 ipartelep működött, addig a múlt évben már 3335. A válság ellenére fejlődést mutat a textil — papír — élelmiszer és vegyszert ipar, amelynek a gazdasági elzárkózás nem ártott, hanem használt.

A gazdaságstatisztikai adatok mindenütt a válság lassu javulását mutatják. Az utóbbi időben egyre szaporodtak azok az adatok, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a gazdasági világválság további kimélyülése megállt. Ha nem is lehetett ezekből az adatokból azt a következtetést levonni, hogy a fellendülés már megindult, annyi mindenesetre megállapítható volt, hogy a helyzet további rosszabbodásával nem kell számolni. A magyar gazdaságstatisztikai adatok is a válság bizonyos enyhüléséről adnak számot. Németország és Ausztria adatokat hoztak nyilvánosságra, amelyekből kiderült, hogy a munkanélküliség mindkét országban csökkent. Hasonló a helyzet Csehszlovákiában, ahol a munkanélküliség enyhülésén kívül a jobb ipari foglalkoztatás is a válság mulására mutat. Magyarországon a külkereskedelmi mérleg állandóan kiviteli többlete mutatkozik kedvező jelnek, továbbá a takarékbetétek szaporodása s ezenkívül még néhány gazdasági vonatkozású kimutatás bizonyítja a konjunktúra javulását. A napokban a világgazdasági helyzetre jellemző és tanulságos újabb két adatösszeállítás jelent meg. Az egyik a világ ipari termeléséről számol be és azt mutatja, hogy az ipar világprodukciója a múlt év júliusában érte el mélypontját. Ha az 1928 évi ipari termelést száznak vesszük, akkor a tavaly júliusi termelés mindössze 69,1 volt, ezzel szemben ez év közepéig a termelés jelzőszáma 91,4-re növekedett, ami azt jelenti, hogy körülbelül egy har-

maddal volt nagyobb, mint a válság mélypontján. A válság országoként különböző ugyan, de általában majdnem mindig egyik ipari országban jelentkeznek. Igaz, hogy például az Egyesült Államokban mesterséges eszközökkel, nagy hitelkiterjesztésekkel és más intézkedésekkel segítettek elő a konjunktúra javulását, de pl. Franciaországban semmiféle mesterséges intézkedést nem tettek és mégis javult a helyzet. A világkereskedelmi helyzetről szóló adatok kevésbé kedvezőek de mégis kitünik belőlük, hogy az évek óta tartó romlás tempója lassabb lett. A statisztika, mely 52 ország adataira terjeszkedik ki, azt mutatja, hogy 1933 első felében a világkereskedelem 2%-kal csökkent, míg az előző évben a csökkenés 6% volt. Ezek az adatok a kivitt és behozott áruk értékére vonatkoznak. Minthogy azonban az egyes cikkek ára az idén is tovább csökkent, az egyes országok között forgalom tulajdonképpen csak értékben mutat visszaesést, az áruk mennyisége tekintetében ugyanolyon maradt, mint az előző év első hat hónapjában.

Hirdetmény.

A Szilárdy István és Bélától igénybevett és megüresedett OFB házhelyekre pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen telkeket elnyerni óhajtják, hogy igényüket a város főjegyzőjénél f. évi szeptember hó 5-ig jelentsek be.

Salgótarján, 1933. augusztus 18.

A polgármester helyett: Dr. Figus főjegyző.

HIRESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

A salgótarjáni kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

2008—1933 tkz.

Árverési hirdetmény-kivonat

Salgótarjánvidéki Takarékszövetkezet végrehajtójának

Ifj. Győry János (szombati) végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtók kérelme következtében az 1881: LX. t. c. 144. 146 és 147 §§. valamint az 5610/1931 és a 35.000/1931 M. E. sz. rendelet értelmében elrendeli a végrehajtási árverés 1362 P. tőkekövetelés, ennek 1932. évi január hó 15. napjától járó 12 százalékos kamata 150 P 22 f. eddig megállapított per és végrehajtási egyharmad százalékos váltódíj és az árverési kérvényért ezuttal megállapított 48 P 60 fill. költség és járuléka behajtása végett.

A salgótarjáni kir. járásbíróság területén lévő Mátraszőlös községben fekvő, s a mátraszőlösi 1274 sz. t. jtkvben foglalt s B 15 és 25 sorszám szerint, ifj. Győry János (szombati) végrehajtást szenvedett nevén nevezett „ház, udvar és kert” ingatlanbéli illetőségére: 1114. pengő kikiáltási árban.

A telekkönyvi hatóság az árverésnek Mátraszőlös községében megátartására 1933. évi szeptember hó 20. napjának délelőtti 10 óráját tűzi ki.

Az árverés alá eső ingatlant a kikiáltási ár felénél, alacsonyabb áron eladni nem lehet (1908. XLI. t. c. 26. §.).

Az árverelni szándékozók kötelesek bányapénzt a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ában meghatározott árfolyammal számított, óvadékképes értékpapirosban a kiküldöttnek letenni vagy a bányapénznek előlegesen bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényről a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. c. 147, 150, 170 §§. XLI. t. c. 21. §.).

Az aki az ingatlant a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bányapénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Salgótarján, 1933. évi június hó 3. napján.

Zelenka s. k.

kir. jb. elnök.

A kiadmány hitelül: Csomor Mátyás kir. ügyvezető.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

2. Sz. 3. V.

6. Sz. 7. Cs.

8. Péntek

Fehér törzsfőnök.
Vadnyugati történet.
Fősz.: George O'Brien
Vígjáték. Híradó.

A Ghetto szíve.
Dráma.
Charley néneje.
Vígjáték.

16 éven felülieknek!
Az exst san.
(Sárga sátn.)
Vígjáték. Híradó.

Előadások kezdete: szerdán és csütörtökön este 8, szombaton este 7, 9, vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 ó-kor.